

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIILE UNITE

Hotărârea nr.1
Ședința din 12 decembrie 2013

Sub președinția,

Doamnei judecător dr. Livia Doina Stanciu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție,

Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, în conformitate cu dispozițiile art. 25 lit. c) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, s-a întrunit pentru sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului de constituționalitate, înainte de promulgare, a Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative (PL-x nr. 680/2011) și a Legii pentru modificarea art. 253¹ din Codul penal (PL-x nr. 467/2012).

Sesizarea este legitimată constituțional de dispozițiile art. 146 lit. a) din Constituția României și de prevederile art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, care prevăd dreptul Înaltei Curți de Casație și Justiție de a sesiza Curtea Constituțională pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare.

Din totalul de 111 judecători în funcție, au fost prezenți 92 judecători.

În urma discuțiilor ce au avut loc, deliberând, Secțiile Unite au hotărât să fie sesizată Curtea Constituțională cu privire la neconstituționalitatea dispozițiilor art. I pct. 5 și art. II. pct. 3 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative (PL-x nr. 680/2011), precum și a dispozițiilor articolului unic din Legea pentru modificarea art. 253¹ din Codul penal (PL-x

nr. 467/2012), în raport cu prevederile art. 16 alin. (1) din Constituția României, precum și cu prevederile art. 11 alin. (1) și (2) din legea fundamentală, pentru următoarele considerente:

I. Dispozițiile art. I pct. 5 și ale art. II pct. 3 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative (PL-x nr. 680/2011) exceptează de la dispozițiile art. 147 din Codul penal, care definesc noțiunile de „funcționar public” și „funcționar”, precum și de la dispozițiile art. 175 din noul Cod penal (Legea nr. 286/2009 privind Codul penal), care definesc noțiunea de „funcționar public”, o serie de categorii de persoane, și anume „Președintele României, deputații și senatorii, precum și persoanele care își desfășoară activitatea în cadrul unei profesii libere, în baza unei legi speciale și care nu sunt finanțați de la bugetul de stat.”

Efectul dispozițiilor art. I pct. 5 și ale art. II pct. 3 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative (PL-x nr. 680/2011) constă, în principal, în restrângerea sferei de aplicare a tuturor normelor de incriminare care prevăd, ca subiect activ, persoana care are calitatea de „funcționar public” sau „funcționar” în sensul art. 147 din Codul penal sau calitatea de „funcționar public” în accepțiunea art. 175 din noul Cod penal, excluzând incidența acestei categorii de norme de incriminare în cazul persoanelor exceptate de la dispozițiile art. 147 din Codul penal și art. 175 din noul Cod penal.

Dispozițiile articolului unic din Legea pentru modificarea art. 253¹ din Codul penal (PL-x nr. 467/2012) restrâng sfera de aplicare a normei de incriminare a conflictului de interese la persoanele care săvârșesc fapta în exercitarea atribuțiilor de serviciu „ce rezultă dintr-un contract de muncă și o fișă a postului semnate cu o instituție dintre cele prevăzute la art. 145” din Codul penal, excluzând incidența normei de incriminare în cazul tuturor persoanelor care exercită funcții alese sau numite, funcții care nu implică încheierea unui contract de muncă cu una dintre instituțiile prevăzute în art. 145 din Codul penal și nu presupun exercitarea atribuțiilor de serviciu pe baza unei fișe a postului.

În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituția României, dispoziții consacrate „egalității în drepturi”, „cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.”

Cu privire la principiul egalității în drepturi, în jurisprudența sa constantă, reflectată în Decizia nr. 148/2001 sau în Decizia nr. 685/2012, Curtea Constituțională a statuat, prin considerente cu valoare general obligatorie, că „violarea principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică tratament diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă sau dacă există o disproporție între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite.”

Or, diferența de tratament juridic instituită prin dispozițiile art. I pct. 5 și ale art. II pct. 3 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative (PL-x nr. 680/2011), precum și prin dispozițiile articolului unic din Legea pentru modificarea art. 253¹ din Codul penal (PL-x nr. 467/2012) nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, în condițiile în care conduce la excluderea incidenței unor norme de incriminare în cazul unor categorii de persoane aflate în aceeași situație cu persoanele cărora normele de incriminare le sunt aplicabile.

Referitor la dispozițiile art. 147 din Codul penal, respingând excepția de neconstituționalitate a acestor dispoziții, instanța de contencios constituțional a reținut în considerentele Deciziei nr. 1611/2011 că, „ținând seama de sfera atribuțiilor ce intră în competența primarului, care prin excelență au conotații de putere publică, apare justificată vocația primarului la calitatea de subiect activ pentru infracțiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul, precum și pentru cele de corupție. În caz contrar, se poate desprinde concluzia că primarul este deasupra legii, neputând fi cercetat și pedepsit pentru săvârșirea unor infracțiuni care aduc atingere activităților de interes public, cum ar fi de exemplu cele de abuz în serviciu contra intereselor publice, de luare de mită, de primire de foloase necuvenite, de fals intelectual și altele, fapt care ar fi incompatibil cu funcționarea statului de drept.”

Considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 1611/2011 sunt pe deplin aplicabile în cazul funcțiilor alese exceptate de la dispozițiile art. 147 din Codul penal și de la dispozițiile art. 175 din noul Cod penal, precum și în cazul funcțiilor alese și numite, eliminate din sfera subiectului activ al infracțiunii de conflict de interese prevăzută în art. 253¹ din Codul penal.

Astfel, având în vedere sfera atribuțiilor ce intră în competența funcțiilor alese exceptate de la dispozițiile art. 147 din Codul penal și de la dispozițiile art. 175 din noul Cod penal, care, prin excelență, au conotații de putere

publică, este justificată vocația acestora la calitatea de subiect activ pentru infracțiunile de serviciu și pentru infracțiunile de corupție.

De asemenea, având în vedere sfera atribuțiilor ce intră în competența funcțiilor alese sau numite, care nu implică încheierea unui contract de muncă cu una dintre instituțiile prevăzute în art. 145 din Codul penal și nu presupun exercitarea atribuțiilor de serviciu pe baza unei fișe a postului, dar care, prin excelență, au conotații de putere publică, este justificată vocația acestora la calitatea de subiect activ pentru infracțiunea de conflict de interese prevăzută în art. 253¹ din Codul penal.

Din conținutul dispozițiilor art. I pct. 5 și ale art. II pct. 3 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative (PL-x nr. 680/2011), precum și ale articolului unic din Legea pentru modificarea art. 253¹ din Codul penal (PL-x nr. 467/2012) s-ar putea desprinde concluzia că toate categoriile de persoane exceptate de la art. 147 din Codul penal și art. 175 din noul Cod penal sau eliminate din sfera subiectului activ al infracțiunii de conflict de interese prevăzută în art. 253¹ din Codul penal sunt deasupra legii, neputând fi cercetate și pedepsite pentru săvârșirea unor infracțiuni de serviciu sau de corupție, fapt care ar fi incompatibil cu funcționarea statului de drept.

II. Constituția României, în dispozițiile art. 11 alin. (1) și (2), stabilește că „statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte”, iar „tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern.”

Prin Legea nr. 27/2002 a fost ratificată Convenția penală privind corupția, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999, iar prin Legea nr. 365/2004 a fost ratificată Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003.

Ratificând prin Legea nr. 27/2002 Convenția penală privind corupția a Consiliului Europei, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999, statul român și-a asumat obligația de a incrimina corupția activă și corupția pasivă a membrilor adunărilor publice naționale. Astfel, potrivit art. 4 din Convenție, fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina, conform dreptului său intern, faptele menționate la art. 2 (corupția activă a agenților publici naționali) și art. 3 (corupția pasivă a agenților publici naționali), dacă acestea se referă la o persoană membră a

unei adunări publice naționale care exercită puteri legislative sau administrative.

Prin exceptarea de la dispozițiile art. 147 din Codul penal și de la dispozițiile art. 175 din noul Cod penal a persoanelor care au calitatea de deputat și senator este încălcată obligația de a incrimina corupția membrilor adunărilor publice naționale, prevăzută în art. 4 din Convenția penală privind corupția și, în consecință, sunt încălcate dispozițiile art. 11 alin. (1) și (2) din Constituție.

Ratificând prin Legea nr. 365/2004 Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, statul român și-a asumat obligația de a incrimina corupția agenților publici naționali, conform art. 15 din Convenție, alături de alte fapte precum „sustragerea, deturnarea sau altă folosire ilicită de bunuri de către un agent public” (art. 17), „traficul de influență” (art. 18) sau „abuzul de funcții” (art. 19).

În conformitate cu dispozițiile art. 2 lit. a) din Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, prin agent public se înțelege : „(i) orice persoană care deține un mandat legislativ, executiv, administrativ sau judiciar al unui stat parte, care a fost numită ori aleasă, cu titlu permanent sau temporar, care este remunerată ori neremunerată, și oricare ar fi nivelul său ierarhic.”

În temeiul art. 15 din Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, referitor la corupția agenților publici naționali, fiecare stat parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care au fost săvârșite cu intenție: a) faptei de a promite, de a oferi ori de a da unui agent public, în accepțiunea art. 2 lit. a), direct sau indirect, un folos necuvenit, pentru sine ori pentru altă persoană sau entitate, cu scopul de a îndeplini sau de a se abține să îndeplinească un act în exercițiul funcțiilor sale oficiale; b) faptei unui agent public, în sensul art. 2 lit. a), de a solicita ori de a accepta, direct sau indirect, un folos necuvenit pentru sine ori pentru altă persoană sau entitate, cu scopul de a îndeplini sau de a se abține să îndeplinească un act în exercițiul funcțiilor sale oficiale.

Prin exceptarea de la dispozițiile art. 147 din Codul penal și de la dispozițiile art. 175 din noul Cod penal a unor categorii de persoane care exercită funcții alese, contrar dispozițiilor art. 11 alin. (1) și (2) din Constituție, este încălcată obligația de a incrimina corupția agenților publici naționali, prevăzută în art. 15 din Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, având

în vedere definiția noțiunii de „agent public” cuprinsă în Convenție, precum și obligația de a incrimina fapte precum cele prevăzute în art. 17 - art. 19 din aceeași Convenție.

În consecință, pentru considerentele de mai sus, Înalta Curte de Casație și Justiție constituită în Secții Unite

HOTĂRĂȘTE

Sesizarea Curții Constituționale pentru a se pronunța asupra aspectelor de neconstituționalitate cuprinse în Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative (PL-x nr. 680/2011) și în Legea pentru modificarea art. 253¹ din Codul penal (PL-x nr. 467/2012).

Anexăm în copie tabelele cu semnături.

Președinte
Judecător dr. Livia Doina Stanciu

Prim magistrat asistent
Aneta Ionescu